

ЕВРОПЕЙСКИ НАДЗОРЕН ОРГАН ЗА ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ

Резюме на становището на Европейския надзорен орган по защита на данните относно първия пакет от реформи на Общата европейска система за убежище (регламентите за Евродак, EASO и регламента „Дъблин“)

(Пълният текст на настоящото становище може да се намери на английски, френски и немски език на уебсайта на ЕНОЗД www.edps.europa.eu)

(2017/С 9/04)

От няколко години насам Европа е изправена пред непосредствена миграционна и бежанска криза, която се усложни още повече през 2015 г. В тази връзка Комисията предложи реформа на регламента „Дъблин“, за да бъде приспособен спрямо настоящото положение. Тази реформа е съчетана с предложения за създаване на Агенция на Европейския съюз в областта на убежището, за да бъдат подпомогнати държавите членки при осъществяването на задълженията им във връзка с убежището.

От създаването си Евродак служи с цел предоставяне на дактилоскопични доказателства за определяне на държавата членка, компетентна за разглеждане на молбата за убежище, подадена в ЕС.

Комисията предложи преработка и на регламента за Евродак. Основната промяна в този регламент е разширяването на приложното поле на Евродак така, че да регистрира откритите незаконно пребиваващи в държава членка граждани на трети държави или такива, които са задържани във връзка с незаконното преминаване на граница на държава членка с трета държава.

ЕНОЗД признава необходимостта от по-ефективно управление на миграцията и убежището в ЕС. Той обаче препоръчва важни усъвършенствания за по-добро отчитане на законните права и интереси на съответните лица, които може да бъдат засегнати от обработката на лични данни, по-специално на уязвимите групи лица, които изискват специфична закрила, като мигрантите и бежанците.

В становището си ЕНОЗД препоръчва, наред с останалото, следните основни моменти:

- упоменаване в регламента „Дъблин“, че въвеждането на използване на уникален идентификатор в дъблинската база от данни не може в никакъв случай да се използва за други цели, различни от описаните в регламента „Дъблин“;
- осъществяване на пълна оценка на въздействието върху защитата на данните и неприкосновеността на личния живот в преработения през 2016 г. регламент за Евродак, за да се измери въздействието върху неприкосновеността на личния живот на предложения нов текст и на разширяването на приложното поле на базата от данни Евродак;
- провеждане на оценка на необходимостта от събиране и използване на портретни снимки на категориите лица, включени в преработения през 2016 г. регламент за Евродак, както и на пропорционалността на събирането им, като се разчита на последователно проучване или подход, основан на доказателства;
- провеждане на подробна оценка на положението на ненавършилите пълнолетие лица и баланс между рисковете и вредите от процедурата по снемане на дактилоскопични отпечатъци на ненавършилите пълнолетие лица и предимствата, от които могат да се ползват, в допълнение към обяснителния меморандум.

В становището са посочени и други недостатъци на различните предложения и са дадени допълнителни препоръки във връзка със защитата на данните и неприкосновеността на личния живот, които следва да бъдат взети под внимание в законодателния процес.

I. ВЪВЕДЕНИЕ И ПРЕДИСТОРИЯ

1. През април 2016 г. Комисията прие съобщение, озаглавено „Към реформа на общата европейска система за убежище и укрепване на законни начини за достъп до Европа“⁽¹⁾, в което се определят приоритетите за подобряване на общата европейска система за убежище (ОЕСУ). В тази връзка на 4 май 2016 г. Комисията представи три предложения като част от първия пакет реформи на ОЕСУ:

- Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна да разгледа молбата за международна закрила, която е подадена в държава членка от гражданин на трета държава или от лице без гражданство (наричано по-нататък „предложението за регламент „Дъблин“)⁽²⁾;

⁽¹⁾ COM(2016) 197 final.

⁽²⁾ COM(2016) 270 final.

- Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно Агенцията на Европейския съюз в областта на убежището и за отмяна на Регламент (ЕС) № 439/2010 (наричано по-нататък „предложението за Агенция на Европейския съюз в областта на убежището“ или „предложението за АЕСОУ“) ⁽¹⁾; и
  - Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 603/2013 за създаване на система Евродак за сравняване на дактилоскопични отпечатъци с оглед ефективното прилагане на [Регламент (ЕС) № 604/2013] за установяване на критерии и механизми за определяне на държавата членка, компетентна да разглежда молбата за международна закрила, която е подадена в държава членка от гражданин на трета държава или от лице без гражданство, за идентифициране на незаконно пребиваващ гражданин на трета държава или лице без гражданство и за искане на сравнения с данните в Евродак от страна на правоприлагащите органи на държавите членки и Европол за целите на правоприлагането (преработен текст, 2016 г.) (наричано по-нататък „предложението от 2016 г. за преработен регламент за Евродак“) ⁽²⁾.
2. Преди публикуването на преработения регламент за Евродак и предложението за ЕСПОУ, ЕНОЗД беше консултиран неофициално и представи неофициални коментари на Комисията и по двата текста.
  3. ЕНОЗД разбира необходимостта ЕС да работи за справяне с предизвикателствата на миграционната и бежанска криза от 2015 г. насам, както и нуждата от ефективна и хармонизирана политика на ЕС за справяне с незаконната имиграция, която е налице във вътрешността на ЕС и към него. При пълно зачитане на ролята на законодателя в оценяването на необходимостта и пропорционалността на предложените мерки, ЕНОЗД, който има консултативна роля, ще предостави в настоящото становище някои препоръки във връзка със защитата на данните и неприкосновеността на личния живот, за да помогне на законодателя да спази изискванията на членове 7 и 8 от Хартата на основните права относно правата на неприкосновеност на личния живот и защита на данните и член 16 от Договора за функционирането на ЕС.
  4. ЕНОЗД ще разгледа на първо място основните препоръки относно трите предложения. Тези основни препоръки са свързани със забелязаните от ЕНОЗД сериозни проблеми, които при всички случаи следва да бъдат разглеждани в законодателния процес. В допълнителните препоръки са разглеждани онези въпроси, които според ЕНОЗД изискват пояснения, допълнителна информация или малки промени. Това разграничение следва да помогне на законодателя да даде приоритет на сериозните проблеми, разглеждани в настоящото становище.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

68. ЕНОЗД приветства усилията във връзка със защитата на данните в различните текстове. Той вижда, че културата на защита на данните се превръща в част от законодателния процес и може да се наблюдава също така при разработването на предложенията.
69. При пълно зачитане на ролята на законодателя в оценяването на необходимостта и пропорционалността на предложените мерки, ЕНОЗД, който има консултативна роля, предоставя в настоящото становище някои препоръки във връзка със защитата на данните и неприкосновеността на личния живот по отношение на трите разглеждани предложения.
70. По отношение на предложението за регламент „Дъблин“ ЕНОЗД изразява опасения във връзка с факта, че уникалният идентификатор може да бъде използван за други цели, например за указване на самоличността на лицата в други бази от данни, което ще улесни и опрости сравняването между базите от данни. ЕНОЗД препоръчва да се уточни, че всякаква друга употреба на идентификатора следва да се забрани.
71. По отношение на предложението за преработен регламент за Евродак ЕНОЗД счита, че разширяването на приложното поле на Евродак поражда опасения относно зачитането на принципа за ограничение на целите, прогласен в член 7 от Хартата на основните права на ЕС. ЕНОЗД препоръчва също така да се доуточнят видовете мерки, различни от принудителното отвеждане до границата и репатрирането, които биха могли да се предприемат от държавите членки въз основа на данните от Евродак. ЕНОЗД препоръчва Комисията да предостави на разположение пълна оценка на въздействието на преработения през 2016 г. регламент за Евродак върху защитата на данните и неприкосновеността на личния живот, за да се измери това въздействие на предложения текст.
72. ЕНОЗД изразява опасения и относно включването на портретни снимки: в регламента няма позоваване на каквато и да било оценка на нуждата от събиране и използване на портретни снимки на категориите лица, обект на предложението за преработен регламент за Евродак. Освен това ЕНОЗД счита, че в това предложение следва да се изяснят случаите, в които се осъществява сравнение на дактилоскопични отпечатъци и/или портретни снимки, тъй като в редакцията на предложението за преработения регламент изглежда се подразбира, че такова сравнение следва да се извършва системно.

⁽¹⁾ COM(2016) 271 final.

⁽²⁾ COM(2016) 272 final.

73. ЕНОЗД препоръчва също така да се предостави на разположение подробна оценка на положението на ненавършилите пълнолетие лица, както и на баланса между рисковете и вредите от тази процедура за ненавършилите пълнолетие лица, от една страна, и предимствата, от които могат да се ползват, от друга страна, в допълнение към обяснителния меморандум. В тази връзка в регламента трябва да се определи допълнително (*т.е.* в отделно съображение) значението на снемането на дактилоскопични отпечатъци на ненавършилите пълнолетие лица по шадящ за децата начин.
74. По отношение на периода за съхранение, който по принцип ще бъде пет години, ЕНОЗД препоръчва да се дадат повече подробности и разяснения защо и как петгодишният период на съхранение е счетен за необходим в тази връзка за постигане на новите цели на базата от данни Евродак. Освен това ЕНОЗД препоръчва периодът на съхранение да бъде намален на действителната продължителност на забраната за влизане, наложена на определено лице. Накрая, ЕНОЗД препоръчва в предложението да се уточни, че периодът на съхранение започва да тече от датата на първите обработени от държава членка дактилоскопични отпечатъци.
75. Накрая, ЕНОЗД препоръчва блокиране на всички данни за целите на правоприлагането след три години и преустановяване на разграничаването между различните категории лица, които не са граждани на ЕС, в тази връзка.
76. В допълнение към горепосочените основни недостатъци препоръките на ЕНОЗД в настоящото становище засягат следните аспекти:
- относно предложението за преработен регламент за Евродак
    - ЕНОЗД препоръчва в текста на предложението да се уточни, че крайната отговорност за обработването на лични данни се носи от държавите членки, които се считат за администратори на лични данни по смисъла на Директива 95/46/ЕО.
    - Член 37 следва да бъде преработен така, че да се изясни в кой случай се допуска или забранява международно предаване на данни, и по-специално предаване на данни към държавата на произход на кандидата.
    - В член 38, параграф 1 следва да се уточни, че държавите членки могат да предават единствено данни, които са строго необходими за целите на връщането.
    - За получаване на дактилоскопични отпечатъци от лицата не следва да се допуска използване на принуда. Това следва да се уточни в регламента за Евродак.
    - В тази връзка ЕНОЗД препоръчва да се изясни, че задържането не следва да се използва като мярка за санкциониране при неспазване на задължението за даване на дактилоскопични отпечатъци.
    - Използването на действителни данни от Европейската агенция за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в областта на свободата, сигурността и правосъдието (eu-LISA) за пробни цели поражда сериозни опасения и не следва да се допуска от регламента за Евродак. Законодателят следва да разгледа и оцени алтернативата, а именно използване на недействителни данни, имайки предвид риска за неприкосновеността на личния живот на засегнатите лица. При всички случаи в текста не бива да се счита, че биометричните данни могат да се анонимизират, тъй като те винаги ще са свързани с конкретно лице и поради това трябва да се считат за лични данни.
    - Във връзка с обработването на информация от eu-LISA, ЕНОЗД препоръчва да се посочи, че трябва да се въведат подходящи предпазни механизми относно достъпа до данните от страна на външни изпълнители по договори.
    - Накрая, ЕНОЗД приветства усилията за гарантиране, че достъпът от страна на правоприлагащите органи ще се оценява от независим орган. Оправомощените органи и проверяващите органи обаче не трябва да бъдат част от една и съща организация, за да се запази независимостта на проверяващия орган.
  - относно предложението за АЕСОУ
    - ЕНОЗД препоръчва да се уточни, че на експертите от Агенцията следва да бъде даден достъп до базите от данни само в рамките на законовите актове, които ги регламентират, и правилата за защита на данните.
    - ЕНОЗД препоръчва да се поясни допълнително значението на понятието „административни цели“ в член 30, параграф 3, тъй като всяка цел, преследвана от дадена администрация, би могла да отговаря на изискванията на този термин.
    - ЕНОЗД препоръчва да се изяснят отговорностите за гарантиране на защитата на използваното от Агенцията оборудване, които трябва да бъдат определени на всички етапи от жизнения му цикъл, а именно от неговото придобиване, през съхранението и използването, до крайния етап на бракуване и унищожаване.

Брюксел, 21 септември 2016 г.

Giovanni BUTTARELLI

Европейски надзорен орган по защита на данните